

„LABIRINT” BARLANGKUTATÓ KLUB
1991 ÉVI JELENTÉSE

OKM
Barlangtan Intézet
91/12
Könyvtára

A LABIRINT BARLANGKUTATÓ

KLUB

1991.évi jelentése

A jelentés szövegét irták:

Bernáth Zsolt
Bernáth Zsoltné
Bézsényi Zsolt
Csontos Veronika
Bodai György

Nagy Nóra
Köcs Zsuzsanna
Rénes László
Tóth Ildikó
Takács Ferdinánd

Fénykép felvételeket készítette:

Bézsényi Zsolt
Rénes László

Jelentést szerkesztette:

Takács Ferdinánd

TARTALOMJEGYZÉK

Összefoglalás: /Takács Ferdinánd/	5
 Feltáró kutatás:	
Balatonedericsi Csodabogyós barlang feltáró kutatása /Bézsényi Zsolt/	8
A Rezi Kisbükösvölgyi barlang feltáró kutatása /Rénes László/	18
Cserszegtomaji Kutbarlang feltáró kutatása /Bernáth Zsolt/	19
Nyári Bakonyi Kutatótáborban való részvételünk /Nagy Nóra , Köcs Zsuzsanna /.....	23
Nyári Balatonedericsi Kutatótáborban való részvétel /Csontos Veronika/.....	25
 Tudományos vizsgálat:	
Cserszegtomaji Kutbarlang széndioxid, hőmérséklet méréseinek eredményei /Bernáth Zsolt/.....	26
 Dokumentációs munkák.	
Barlangindikációk a Rezi homokkőbányában. /Takács Ferdinánd/.....	28
 Sikalika Barlang térképezése , valamint Rezi környékén végzett vizsgálódásaink /Rénes László/.....	30.....
 Csoport tevékenység:	
Téli tura a Budai barlangokban /Tóth Ildikó/.....	34

Tavaszi túra a Budai Barlangokban ./Takács Ferdinánd/.....	35.....
MKBT XXXV.Vándorgyűlés Jávorkút /Bernáth Zsoltné/.....	36.....
Őszi Aggteleki túra /Nagy Nóra/.....	38.....
Készthelyi hegységben szervezett turáink: /Bodai György/.....	40.....
Egyéb tevékenységeink /képzés/ /Rénes László/.....	42.....
Hagyományteremtő rendezvényeink. /Takács Ferdinánd/.....	44.....

ÖSSZEFOGLALÁS

Feltáró kutatás

Feltáró kutatás Balatonedericsi "Csodabogyós" barlangban

Ez évben négy alkalommal szerveztünk kutató tábort /tavaszi, nyári, őszi, téli/ a barlang további feltárására. A már ismert szakaszok feltérképezésére. Számos hétvégét töltöttünk el a barlang lezárására, vaslétrák beépítésére, valamint kutatásra, és érdeklődő illusztris vendégek turáztatására /geológusok, MKBT, tisztviselők, BEAC csoport/

A cikk időrendben, naplószerűen írja le az 1991-ben elért kutatási eredményeinket.

A szakmai és térképezési eredmények az Acheron beszámoló jelentésben szerepelnek, mivel csoportunknak még nincsenek ezen feladatok elvégzésére is alkalmas tagjai, mivel a továbbképzés lehetőségét a vidékiek számára /vagy csak nagy anyagi áldozatok árán/ az illetékesek nem tudják megszervezni.

A Rezi Kisbükksösvölgyi barlang feltáró kutatása

1991-ben több alkalommal végeztünk bontási munkákat a barlangban. A barlang jellege miatt kiugró eredményt nem értünk el. Eredmény - ha lesz - csak sok munkával érhető el. A dolgozat az elvégzett munkákat és lehetőséget írja le.

Feltáró kutatások a cerszeztomaji Kutbarlangba

A munkák nagyrészt hétvégeken, és a Téli Kutatótábor során végeztük. Bontást a Micimackó II.sz., Tarkatermi, Ebédői, Teveági és Téli tábor során indított új, a Holt tóból nyíló, és biztató Fóbiások járatába folytattunk.

A cikk ismerteti a bontások során szerzett tapasztalatainkat és a további munkára vonatkozó összefoglalót.

Nyári Bakonyi Kutatótáborban való részvételünk

Az Acheron barlangkutató szakosztály által szervezett kutatótáborban való részvételünket a tábor ideje alatt végzett munkáinkat, a Kutatótáborban elért közös eredményeket és eseményeket írja le a cikk tudományos, szakmai igényesség nélkül. Részvételünket a tanulás és tapasztalatok gyűjtésére használtuk fel.

Nyári Balatonedericsi Kutatótáborban való részvételünk

A Tapolcai Bauxit barlangkutató csoport augusztus 17-24-e között meghirdetett kutató táborára klubunk is rákészült, mivel úgy ítéltük meg, hogy a két csoport közötti viszonyt javítaná az együtt végzett munka. A szervezési hiányosságok miatt a tábor meghirdetett időpont utolsó napjaira korlátozódott csak.

A cikk az ez idő alatt történeteket írja le.

Tudományos vizsgálat

Klubunk kutatási területei, tagjaink felkészültsége még nem teszi lehetővé a többcélú, részletesebb tudományos vizsgálatok elvégzését. Így 1991-ben a Cserszegtomaji Kutbarlang CO₂ méréseinek eredményeit tudjuk feldolgozni. A cikk leírja a feltételeket és eredményeket.

Dokumentációs tevékenység

Barlangindikációk a rezi homokkőbányában.

1991-ben további adat-gyűjtéseket végeztünk valamint több felhagyott bánya területet vizsgáltunk meg. A kutatás megkezdéséhez további adat-gyűjtésre, pontosabb meghatározásra van szükség. Ezeket írtuk le a cikkben.

Sikalika barlang átvizsgálása, térképezése

A már régóta ismert barlangot, térképezési tanfolyamot végzett csoport társunk vezetésével gyakorlás végett feltérképeztük. A szerzett tapasztalatainkat írja le a cikk.

Csoport tevékenység

Klubunk fenntartó szerve a Czerszegtomaji "Rezivárvölgye" MG.TSZ. Támogatói: a Czerszegtomaji Polgármesteri Hivatal, IZOCOOP KFT., és "Gondnok" KFT. Az elmúlt évben is biztosították működésünkhöz szükséges anyagi, erkölcsi támogatást, amelyet csoportunk hálásan megköszön és éves jelentésünk egy-egy bekötött példányával ajándékozza meg őket. A súlyosbodó gazdasági helyzetben csoportunk fennmaradása nagyrészt az ő támogatásukon múlik, amelyre továbbra is támaszkodhatunk. Klubunk 1991.évi létszáma 25 fő, amelyből 18 fő MKBT tag.

Csoport tevékenység címszó alatt megjelenő cikkek áttekintést nyújtanak saját rendezvényeinkről, községünkben vállalt közéleti tevékenységeinkről, túráinkról, tanfolyamokról.

A Balatonedericsi "Csodabogyós" barlang feltárása

A "Csodabogyós" barlangban idén is az Acheron csoporttal együttműködve folytattuk a kutatásokat, fő célunk új részek feltárása, valamint ezek feltérképezése a már ismert részek biztonságtechnikai átvizsgálása, forrás veszély, omlásveszélyek elhárítása. A további kutatások megkönnyítésére létrák beépítése, szükületek kitágítása. A térképezési munkákat Kárpát József és Szabó Zoltán vezetésével végeztük. Az idén több mint 1000 m került feltérképezésre. A hasadék-rendszer eddig ismert összhosszúsága kb. 2500 m, legmélyebb pontja kb. 110 - 120 m. Az idén történt feltárások időrendi felsorolásban fognak következni.

Március 02.

Ezen a napon a "Csodabogyós" barlang nyomra vezetőjét kísértük le a hasadékrendszer legimponánsabb részeibe. Ez a bizonyos nyomra vezető Bagyó Antal, akiről már megemlékeztünk a tavalyi beszámolóban is. Ő mutatta meg nekünk, hogy hol kell ásnia, hogy bejuthassunk a barlang már ő általa is ismert első két termébe. Ilyen előzményekkel indultunk útnak hárman : az "öreg nyomra vezető", a fia és én. Autóval érkeztünk a fennsíkra. Leszállás minden probléma nélkül lezajlott, túránk célja kötél és mászófelszerelés híján csupán a Liberós akna elejéig tartott. Legnagyobb elcsodálkozás a Vetődéses teremben történt, köszönhetően e terem impozáns méreteinek. A Mariana árok alján fordultunk vissza, majd a felszínre érkezés után még sokat beszélgettünk a környék barlangjairól, nyelőiről.

- Tavaszi tábor - március 29- április 7.-e között került megrendezésre . Táborunkat a fennsíkron a barlangtól 4-500 m-re vertük fel, egy aránylag szélvédett helyen.

Odaérkezésünkkor még bokáig jártunk a hóban, de a második naptól fogva a tábor befejezéséig, napsütéses szép idő volt. Ami nagyban javította a táborlakók hangulatát.

A tábor idejére kitűzött célok: feltáró kutatás, térképezés, fotózás, vaslétra beépítés, omlásveszély elhárítás.

Feltárás és térképezés mindennap folyt, a többi feladatokat pedig szükség szerint időzítettük és végeztük el. Második napon egy 3 fős vaslétra beépítő csoport, mely a Body-Bilding aknát szándékozta vaslétrával beépíteni, ennek kerülőjáratát keresve egy teljesen új szakaszt, az ugynevezett Cseppkő-kaszálót találta meg. Ennek a bejárata a sí pálya tetején helyezkedik el. A bejutáshoz egy rövid bontással, némi föld eltávolítása után kerülhetett sor. Az így szabaddá vált járat négykézláb járható kb. 50 m hosszban, ekkor a végpontját egy kis omladékos fülke alkotta. Ebből egy akkor még beláthatatlan mélységű és hosszúságú hasadék nyílt, amelynek a feneketlen hasadék elnevezést adtuk. A Cseppkő-kaszálóval párhuzamos irányt mutató 30-40 cm széles hasadékba lemászva kb. 40 m mélységben megálltunk, ugyanis eszünkbe jutott, hogy valahogy fel is kellene másznunk. Az innen ledobált kövek is csak elhaló kopogást hallattak maguk után. Így tehát a hasadék mélységét még csak megbecsülni sem tudtuk.

Elhatároztuk, hogy másnap kötél segítségével megpróbálunk a hasadék fenekére kerülni. Másnap a térképező-brigád 65 m mélységűnek mérte a hasadékot, melynek alsó 10 métere kellemetlenül szűk.

A térképező csoport az omladékos Cseppkő-kaszáló végén erős huzatot vett észre. Majd rövid bontás után, a továbbjutást akadályozó törmelék eltávolítása lehetővé tette az előrehaladást, egy 5 m-es vakjáratba. Ezt Cseppkőalagútnak neveztük el. Ezt követte az Óriás terem felfedezése, amely egy 20 x 5 m-es alapterületű és 20 m magas, ezáltal a barlang egyik legmonumentálisabb termévé vált, és ezáltal kapta ezt a kézenfekvő nevet.

A terem alját képező hatalmas omladék között leltük meg a továbbvezető utat, amelyen keresztül egy cseppkövekkel teli kis termecskébe a "Meseországba" jutottunk. Ezen az omladékos szakaszon nyílik még egy "L" alaprajzú 25 m mély akna egyik bejárata is. A Meseországon keresztül egy kis szűkületen keresztül ereszkedhetünk az 5-ös terembe, ami egy ötszög alaprajzú terem. Ez a terem vezet a barlang talán jelenlegi legszebb, cseppkövekben leggazdagabb termébe az un. Függőkertbe. A plafonon több ezer szalmacseppkövek díszlenek, a falakon cseppkölefolysók, zászlócseppkövek láthatók, terem alját alkotó törmeléken pedig nagy számban található állócseppkövek, jó pár elérve a mérfél méteres magasságot is. A Függőkert karzatjáról is el tudunk jutni a már előbb említett "L" alaprajzú aknába, amit egyébként az "ELM utca" nevet kapta. Az ELM utca alatt elhelyezkedő 15 m mély "Gipszelő" aknája következik, amely szintén követi ezt az "L" alaprajzot. Az idevaló lejutásnak egy másik módja a "Ki nem mondott lehetőség szakadéka", ami csak kimondottan vékony emberek számára járható út, 12 m-es mélységével, de csak 25 - 30 cm-es szélességével. Ennek az aljáról egy 3 m hosszú hasadék vezet tovább a Gipszelőbe. Innen jutunk a jelenlegi végpontot alkotó 5 - 6 m mélységű "Kigyó-nyelv" omladékos járatba. Ez kb. 100 m-rel van a barlangbejárat szintje alatt. Visszatérve a cseppkő gazdag Függőkerthez az ellenkező irányba indulva jutunk a "Homok" illetve a "Lián" terembe, amelynek plafonjából fagyökerek lógnak be. Ezen új szakaszok hossza kb. 300 méter, kb. fele térképezése is megtörtént, a fent leírtak kettő 4-5 fős kutatóbrigád 4-5 napi munkáját vették igénybe, ideértve a térképezőt, a vaslétrázót és a fotóscsoportokat is.

A tábor ideje alatt találtuk meg az "M 7"-es szakasz kb. 200-250 m-es hasadékrendszerét, melynek felfedezését egy régebben ismert lehetőség, a Haláltölcsér 20 m körüli 6-7 m hosszú kockázatos átmászása tette lehetővé.

A túloldalon némi kúszás után az Égtelen hasadékra elkeresztelt magas hasadékban találtuk magunkat. Ennek túlsó végében egy szükületen átmászva jutottunk be a "Bujdosó" omladékos szükület sorozatába. Amelyben 40 - 50 métert haladva értünk egy nehezen kimászható aknához, a Dobbantóhoz. Innen vezet az út az M7-es folyósóhoz, ami csaknem teljesen traverzálva járható. 70 m-es hosszúságával ez a barlang eddigi leghosszabb egybenyiló hasadéka, magassága átlag 10 m., szélessége 1,1 - 1,2 m körüli. Végpontjait a szálkőfal járhatatlanná szükülése jelzi. Visszatérés közben az Égtelen hasadékot félmagasságig kimászva a Bujdosó fölötti omladékfalban kb. 15 m magasságban kereszthatadékra találtunk. A tábor utolsó napjára való tekintettel abban maradtunk, hogy ezt a lehetőséget egy későbbi alkalommal fogjuk megvizsgálni. Az M7-es szakaszának feltárása két alkalommal 4-4 fős kutatócsoport 5-6 órai lenttartózkodással vitte véghez. A tavaszi tábor folyamán szinte mindennap próbálkoztunk a Satu /felfedező kuszoda/ kerülőjének bontásával. A bontás a Várakozások termének DK-i végében történt, erősen összecementálódott 80-200 kg.-os kövek között. Az átjutás a szükület mindkét oldalának 1 hetes bontásával nagyobb kőtömbök kiemelésével illetve leomlasztásával sikerült csak. Most már kényelmesebben egy 4 m-es vaslétra beépítésével juthatunk be a Fejenállós terembe a szük Felfedező járat kikerülésével.

Április hónapban a BEAC csoportvendégtúrán vett részt a barlangban, Balogh Csaba vezetésével. A túra során feltárássra került a tavaszi tábor során talonban hagyott Égtelen hasadék tetején megtalált kereszthasadék rendszere. Bebizonyosodott, hogy a lehetőség valósággá válhat, ugyanis 250 m új szakaszt sikerült feltárniuk. Ez a szakasz a Vetődéses terem borsóköves fala közé torkollik be. A feltárásról térképvázlatot készítettek, amely sokat segített az általunk végzett bejárás során. Az új rész két komolyabb hasadékból, Niveás és Tükör hasadékokból áll, melyeket egy omladék választ el egymástól. Ezen omladékban helyezkedik el a Röhej nevű terem, mely a benne lévő sok továbbjutást sejtető lyukról kapta a nevét. Innen végül egy kijárat van, ami a Bársony folyóba torkollik /a Vetődéses terem bejárat részébe/. Ezt az átjárót a nyári táborunk során sikerült megtalálni.

Április 27.

A barlang lezárása.

Április 6.-án felmértük a Poroltó terem és a Várakozás terme közötti szűk részt, mivel ez a hely mutatkozott a barlang lezárásának szempontjából a legkedvezőbbnek. Felmértük az anyag és eszköz szükségletet / $1/2 \text{ m}^3$ beton, kb. 50x70 cm-es kőbe bevéselt vasajtó. Április 27.-én reggel Trabanttal felhordtuk a sódert, cementet, ballonokban a vizet, az előre méretre vágott vasajtót és a többi eszközt. Megkezdtük a zsárluzást miközben a mintegy 300 m-re lévő kocsitól hátizsákban és vödrökben a barlanghoz szállítottuk az anyagokat. A bekevert betont a bevéselt, beállított ajtóhoz vödrökben cipeltük le. Három emberünk 1 napi munkáját vette igénybe.

Május 18

Vaslétra beépítése az áprilisban kibontott Satu kerülőjára.

Az anyagbeszerzés problémáját sikerült házonbelül megoldani, ugyanis a cserszegtomaji kútbarlang aknájából kiszereelt, feleslegessé vált vascsövek pontosan megfeleltek erre a célra. Ezek a csövek képezték a létra gerincét, fokoknak pedig köracélok szolgáltak. A létrát szétszedhető illetve a helyszínen összerakható formába kellett elkészíteni, mivel a bejárat és a létra telepítési helye közötti szűkület nem tette lehetővé egy ekkora létra egybe-törtendő lejutását. Ezt úgy oldottuk meg, hogy a létra gerincét 2m-es daraabokra szabtuk, amiket közcsavarral lehetett összefogatni, a fokokat pedig úgy helyeztük a gerincbe, hogy csak az alsó és felső fokoknál fúrtuk át teljesen a gerincet és az itt átmenő fokok végein lévő csavarok szorították össze a létra közbenső fogait, melyek a gerincnek csak a belső oldalán fúrt lyukakba voltak behelyezve. Így a cső szembenlévő falai szoritják össze a fokokat. A létrát Rénes László és Takács Ferdinánd készítette illetve telepítette a barlangba, így megkönnyítve a kerülőjárat használatát.

Nyári tábor június 14- június 23-ig.

A nyári közös kutatótáborunk összeségében kevesebb eredményt hozott mint a tavaszi tábor. Ez talán köszönhető a kevesebb, állandó létszámnak, a nyári programok szerencsétlen időbeni találkozásának, és persze a szerencsének is.

Feltérési eredmények:

Liberós akna kerülőjárata. Ezzel megtakaríthatunk egy ereszkedést, viszont nyerünk egy omladékba vezető szűkület sorozatot. A második feltérési eredmény jóval jelentősebb, a Függekertből nyíló homokterem aljából 4-5 órai bontás után sikerült bejutni a Léghajógyár elnevezésű 50 m mély aknába, ahol több beszállási pontja is van, ami azt sejteti ikeraknáról van szó, mely átvizsgálását egy későbbi időpontra halasztottuk.

Térképezési munkák során öt alkalommal történt 4 fős leszállás, melyek során a Függőkert alatti és az M7-es szakasz került feltérképezésre./szerkesztett térkép-anyag az Acheron csoport jelentésében szerepel/

Fotódokumentációs leszállások Függőkert és Cseppkő-kaszáló zónájába. Fix kötelek beépítése a Haláltölcsér haránt travijába a biztonság növelése érdekében, valamint az Égtelen hasadék kimászásához, a Vetődéses terem Niveás ági becsatlakozásához, amely a borsóköves falon függ.

Szeptember 26.-29.

Ismét tábort ütöttünk a fennsikon, kitűzött célunk a nyári tábor során felfedezett Lúghajógyár kettős aknájának átvizsgálása. Tervezett módszer: két kötélpálya más-más beszállási helyen és ezek segítségével összevilágítani, összekiabálni az aknákat. Végül az Iker akna elmélet megdőlt, egy akna van több beszállási ponttal, melynek alján továbbjutási próbálkozásunk nem járt sikerrel. Tovább folytattuk a barlang térképezését valamint újabb részokről készítettünk fotóanyagot.

Téli tábor december 26-31

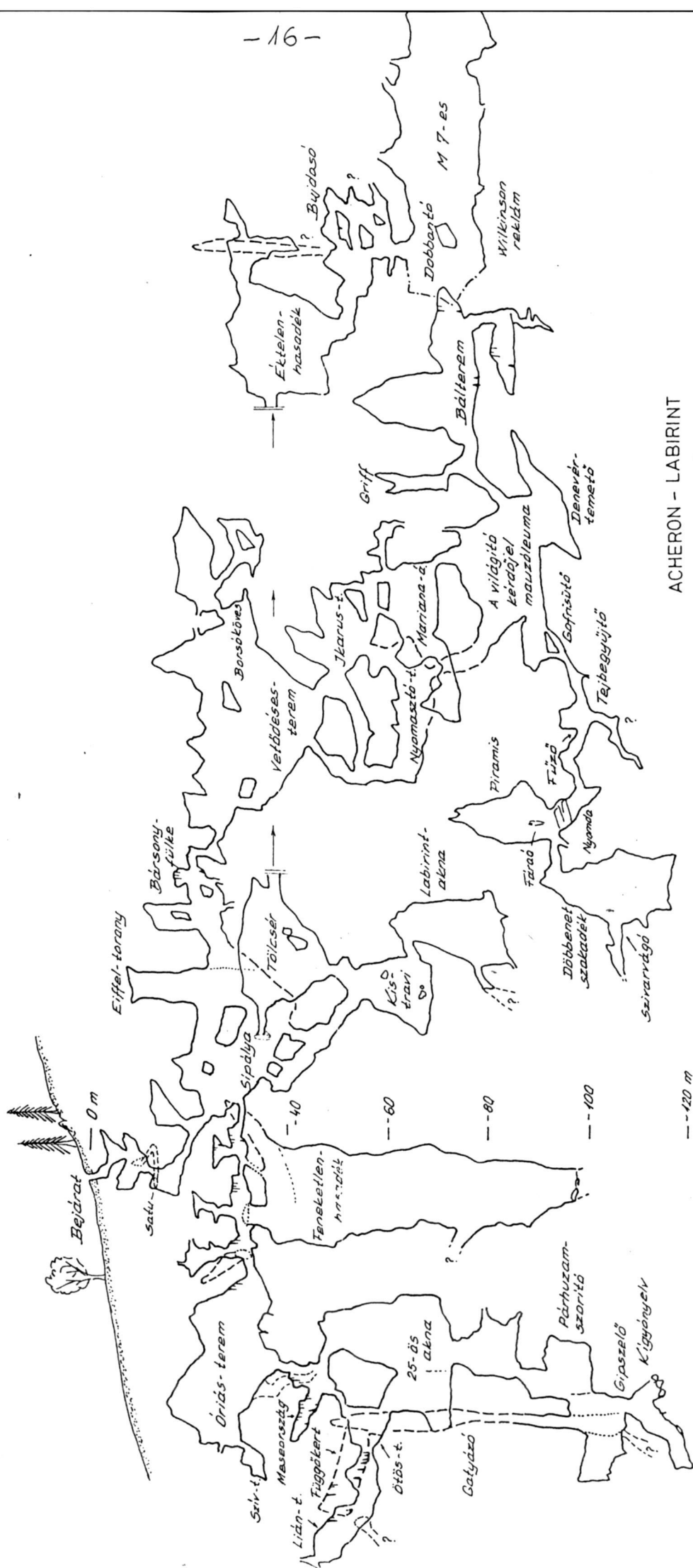
Ez alkalommal csak alkalmi kiszállások történtek, mivel állandó táborhelyünk cserszegtomaji kulturházban volt, valamint a cserszegtomaji kutbarlang kutatása volt. Ennek ellenére is sikerült 2 alkalommal is, egyszer 8, egyszer pedig 4 fővel kutatócsoportot indítani a "Csodabogyós" barlangba. Első alkalommal a Niveás ág térképezése és továbbkutatása folyt. Sikerült kb. 30-40 m új szakasz feltárása, melynek során a Niveás hasadék omladékai közt sikerült a Vetődéses terem fölé jutni és rátalálni a polip karjaihoz hasonlóan szerteágazó nagy, a Vetődéses teremmel egyenlő nagyságú hasadékok találkozási pontjára, amely sok remény-nyel kecsegtet.

Második alkalommal a Polip egyik aknájának kimászására került sor, ismét a Vetődéses t erembe sikerült bejutni. További kutatásaink a már elkészült térképek alapján pontosíthatók, illetve koncentrálhatók, egy-egy adott zónára. Az 1992.-es év során szintén nagy súlyt szeretnénk ennek a barlangnak a kutatására fordítani.

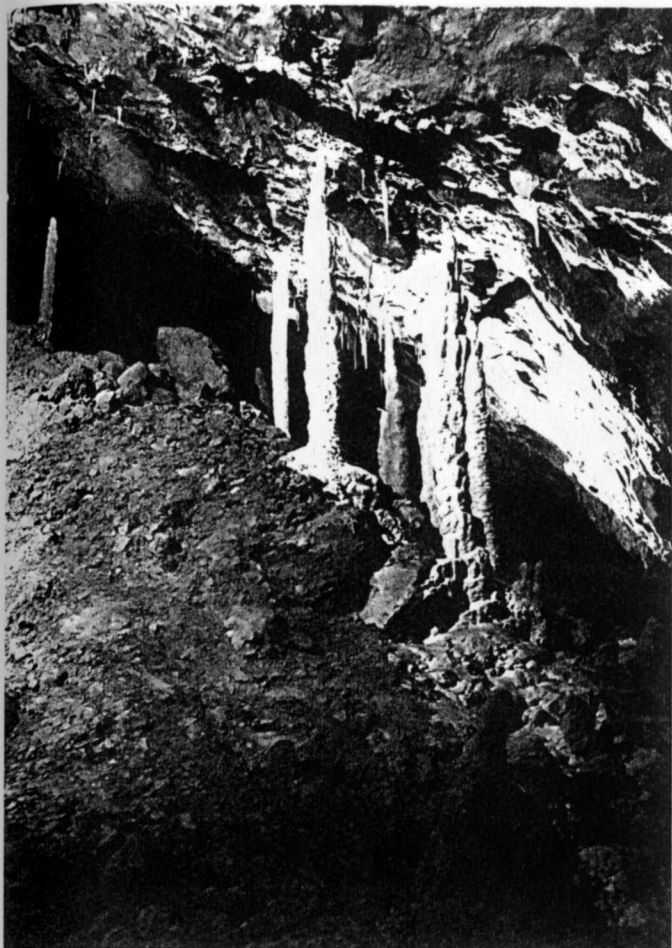
Bézsényi Zsolt

A CSODABOGYÓS - BARLANG

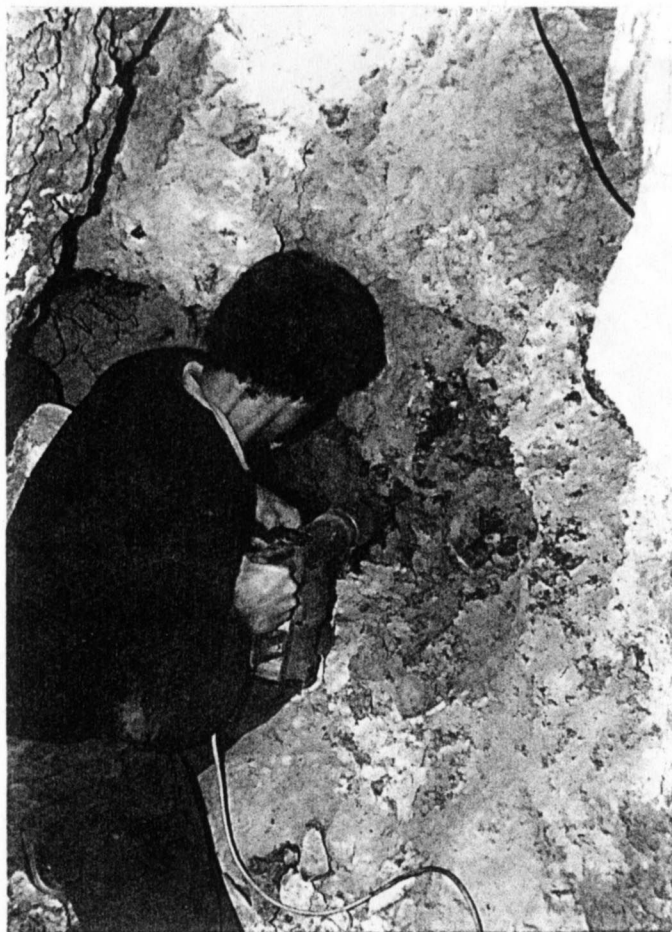
(vázlatos hossz-szelvény)

ACHERON - LABIRINT
(1991. április)

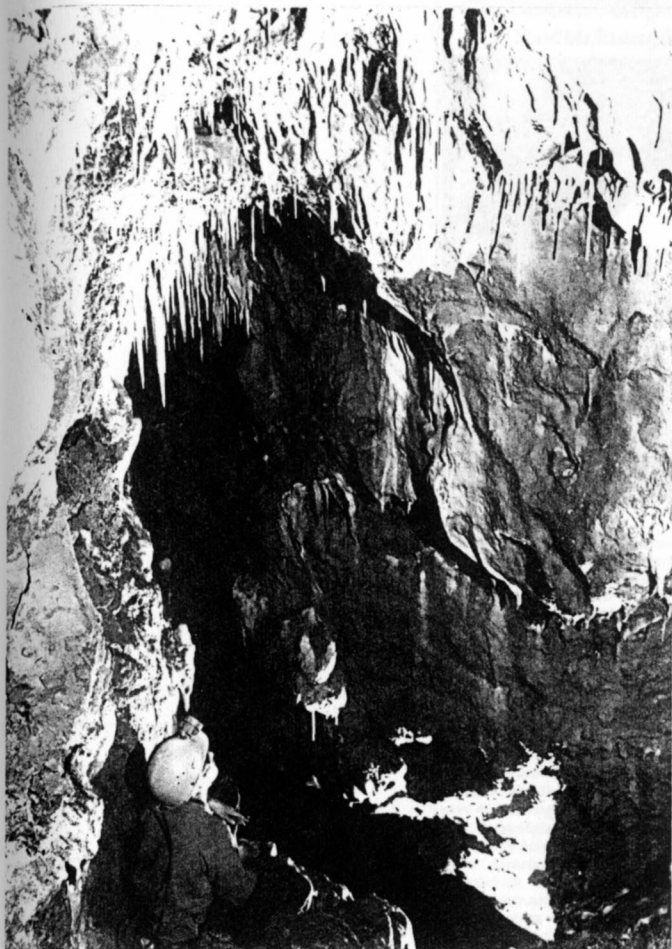
Állócseppkövek a függőkertben

A Satu kerülő bontása

A függőkert

Képek a Függőkertből

Út a csodabogyón túl

Tovább kutatják a Keszthelyi-hegység cseppkőbarlangját

Kárpát József a barlang bejáratánál.

A Föld mélye nem csak kincset, drágakövet, energiahordozó anyagokat tartalmaz, üregrendszerrel különleges látványokat is kínál. A természet földalatti szépségeinek nagyrésze azonban rejtve marad, a barlangkutatók felfedezéseinek nyomait sem követhetik mindenütt az érdeklődők.

Hazánk hegységei rendkívül gazdagok a földalatti járatképződményekben, a Magyar Állami Földtani Intézet mintegy 2400 barlangot tart számon. A kisebb hasadékokat, köfűlkéket is figyelembe véve 40 barlang található a Keszthelyi-hegységben.

Budai Acheron kutatócsoport és a nemrég Cserszegtomajon megalakult Labirint barlangász klub tagjainak köszönhetően került feltárára — eddig több mint 2500 méternyi hosszúságban — a szövevényességét illetően világvizonylatban is ritkaság számba menő cserszegtomaji Kútbarlang, azóta pedig a Keszthelyi-hegység minden eddignél legnagyobb üregrendszerére bukkantak a balatonedericsi fennsíkban. A róka-lyukszerű barlangnyílás körül örökzöld növény, a csodabogyó diszlik. Erről kapta a már régről, de sokáig csak néhány méternyire ismert hasadék a „Csodabogyós-barlang” elnevezést. A bejárat közelében április elején útótáborra két kutatócsoport 20 tagja, hogy egy héten át folytassák a felfedező munkát.

— Zsanda Géza, Kocsis András, Bézsényi Zsolt, Szabó Zoltán — mutatkoznak be a leszállás sorrendjében a földalatti sziklák közé indulók. Ők voltak, akik elsőként ereszkedtek az ismeretlen helyre, s 120 méternyi mélységig jutottak a járatrendszerben. Ez ugyan csak a kezdet volt a múlt év szeptemberében, amikor mintegy 1200 méternyi hosszúságig térképezték fel az üregek vonulatait. A legutóbbi napokban lezajlott expedíció során feltárt további 800 méternyi járatban olyan üregeket

találtak, amelyek méretei messze-
menően túlhaladják a korábban
megismert szakaszban lévőket.

A mészkősziklák közé bújva viszonylag könnyűszerrel tehetünk meg tíz métert, elérve egy kisebb termet.

— Innen a „sipályán” vezet az út egy alsóbb szintre, a „csúszda” szakaszba, ahonnan a „báronyfülkébe” és az „óriásterembe” majd pedig a „feneketlen hasadékba” jutunk — magyarázzák az útvonalat.

— Honnan az elnevezések?
— A felfedezők joga, hogy a saját fantáziájuk szerint adjanak nevet azoknak a vonulatoknak, jellemző kiszélesedéseknek, amelyeket felderítenek — mondják. — Az első látvány mindig kelt bennünk valamilyen élményt, s ebből fakad aztán egy-egy jellemző fantázianév.

Az izgalmas napokat Kárpát József, a kutatócsoport vezetője el-
eveníti föl:

— Az első expedíció során — amely szeptember 29-én volt — 200 méternyi járatot tártunk fel, 70 méter mélységig. A talált tágas termek rendkívül szokatlanok a Keszthelyi-hegységben, így már akkor sejtettük, hogy a környék egyedülálló ritkaságára tettünk. A következő háromnapos kutató munkával 90 méter mélységig jutottunk, mind gazdagabb cseppkőképződményekkel is találkoztunk. Ez egyébként általában a barlangokban nem ritka, de ebben a hegységben igen.

Sokhelyütt korallszerű, áttetsző kristályok és borsókövek, szőlőfűrtzerű képződmények díszítik a hasadékok falát.

— Cseppkővek, amelyeket a he-
lyi kiválasztás színesít — folytatja tovább a magyarázatot Kárpát József. — Van, ahol ez összefüggő réteget képez, erről kapta nevét például a „báronyfülké”. Lejjebb egyébként még megfigyelhető a kövek „élete”, azaz a nedvességük-
ből lehet következtetni arra, hogy

Az „Ikarus” terem, amely az autóbusz nagyságú sziklatömbökről kapta a nevét.

a cseppkőképződés ma is tart. Az ezt jellemző termet neveztük el „függőkertnek”, a rendkívül gazdag cseppkőképződményeiről.

— A látottakból mire lehet következtetni a barlang keletkezését illetően?

— E mészkő és dolomitvonulatokban inkább a hévízes barlangok kialakulása a jellemző, az itt látható törések azonban a fennsík kialakulásával egyidejűleg — mintegy kétmillió évvel ezelőtt — keletkeztek. Így a barlang az eredetét tekintve is különleges a Keszthelyi-hegységben, s kialakulásának módjából következik az üregek rendkívüli méretei, mind térben, mind pedig mélységben.

Az „óriásterem” 30 méter hosszú, 20 méter magas. A „feneketlen hasadék” pedig 70 méternyire tágong a mélyben, így a hazai barlangok egyik eddig ismert legnagyobb egybefüggő aknája. Az áprilisi — immár hatodik — expedíció során hosszát illetően a tizenötödik, mélységét tekintve pedig a tizedik helyre lépett a hazai barlangok nagyságrendjében a Csodabogyós.

A legmélyebb helyekre csak a barlangászok által beépített kötelek vezetnek. Vagy 400 méternyi meredek lejtőn, függőleges aknáknak ezek segítségével juthatnak a jelenlegi alsó végpontig. Az eddig feltárt üregrendszer teljes bejárása 30 órát vesz igénybe.

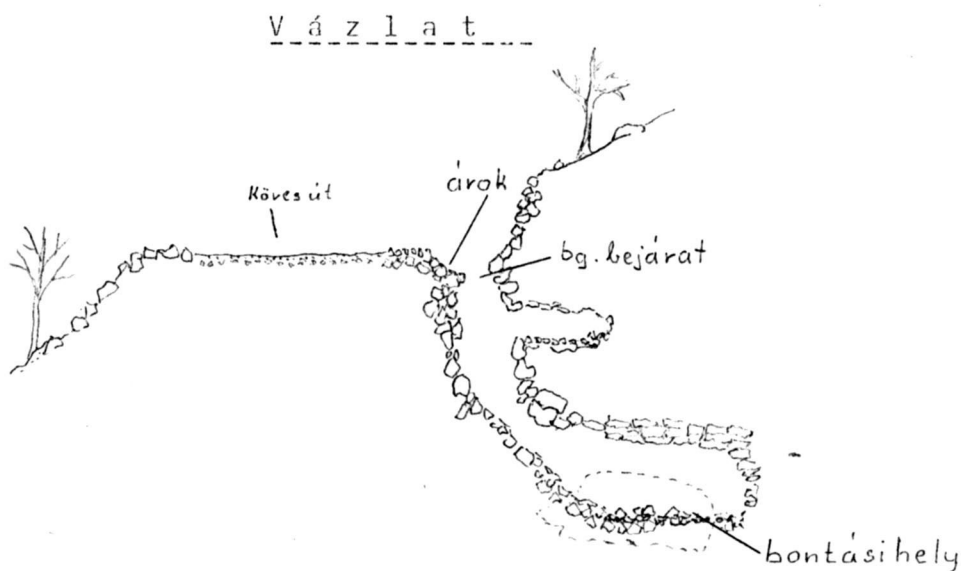
Horányi Árpád

Pihenőben a barlangtábor lakói.

Kisbükksövölgyi barlang

Az év során több bontási akciót szerveztünk ebben a tavaly felfedezett barlangban. Sajnos annyira ki van téve az időjárási viszonyoknak, hogy csapadékos időszakok miatt egy-két tervezett bontást is el kellett halasztanunk, mivel /lásd vázlat/ a barlang egy tavaly épített erdci köves út vizelezető árkából nyílik, Már kisebb esők esetén is nagyon beázik, lehetlenné téve a bontási helyen az érdemi munkát.

A barlang minden jel szerint egy alsóbb üreg felharapódzásából alakulhatott ki. A további bontás a talpszintsüllyesztéséből áll. Jelenleg a munkához 4 fő kell /egy a bontási hely, 1 vödörirányító, 1 fő csőrlős, 1 fő pedig elhordja az anyagot/. Bár a munkák bizonytalan kimenetelű, de addig szeretnénk tovább folytatni bontási munkáinkat, amíg biztosan meg tudjuk állapítani, hogy csak egy üreg felharapódzása vagy esetleg oldal irányú járatokra is bukkanhatunk, amik talán újabb termekbe vezethetnek.

Feltáró kutatás a cserszegtomaji Kutbarlangban

A kutatási engedéllyel rendelkező Acheron barlangkutató Szakosztály engedélyével 1991-ben tovább folytattuk a Kutbarlang feltáró kutatását. A csoportunkban továbbtanulás miatt bekövetkezett relativ létszámcsökkenés, valamint a "Csodabogyós" barlang, - melyre érvényes kutatási engedéllyel rendelkezünk - tovább feltására következtében, csak korlátozott számú leszállásra volt lehetőségünk, s ekkor is elsősorban széndioxid koncentráció mérésére került sor.

Mindezek ellenére mégig is értünk el eredményeket, illetve szereztünk szomorú tapasztalatokat. Elsősorban a már tavaly feltárt bontási helyeken folytattuk a munkát. Megállapítható, hogy továbbjutás már csak sok erőfeszítést igénylő munkával érhető el. A legtöbb bontási helyen már depózási gondokkal is meg kell küzdeni és egy-egy műszak egyre több embert igényel. Ezenkívül külön problémát okoz a kutató szelvények szűk mivolta miatt a széndioxid feldúsulása. A munkahelyeken már csak egy-kettő órát lehet dolgozni folyamatosan., - azt is csak elektromos lámpa mellett, hogy így is több oxigén jusson a frontembereknek - utána szellőztetni kell a bontásokat 2-3 órán keresztül. Ha erős a kifelé húzó légáramlás, szinte lehetetlen dolgozni a CO₂ koncentráció miatt. A folyamatos munkavégzés célja érdekében több emberrel próbáltuk meg a nehéz körülmények ellenére a feltáró munkát.

Frontembereknek megpróbáltuk kiválogatni a CO₂ koncentrációt jobban tűrő barlangászokat. Ennek ellenére csak félórás váltásokban tudunk dolgozni, hogy szervezetüknek ne okozzunk károsodást.

Az éppen pihenő emberek sem lopták a napot. A továbbjutási lehetőségeket keresték a már ismert barlangszakaszokban./nem sok eredménnyel/

Micimackó II.számu bontás

Ebben a bontásban csak a téli tábor idején folyt munka. Ennek a nehéz megközelíthetőség és a depózási gond az oka. Ezenkívül sok embert igénylő munkahely. Ennek ellenére a már tavaly megkezdett kutatójáratot kitérítettük, hogy kényelmesebb munkafeltételeket biztosítsunk és a légteret növeljük. Előre jutni mindössze 2 métert sikerült, követve a légrést, sajnos nagy a valószínűsége, hogy már ismert részbe /Vörös-ágba/ fog becsatlakozni.

Micimackó I.sz.bontása az idén szünetelt a nagy mennyiségű kitermelésre váró dolomit puder elhelyezési gondja miatt.

2. Tarkatermi bontás

A Tarkateremből déli irányba még ismeretlen terület felé indult el a feltárás. A homokkő főte és a fekűt alkotó töredezett dolomit között nagy mennyiségű puder vár kitermelésre. A kiindulási terem falát áttörve egy 3 méter hosszú 2 m széles dolomit porral teljesen kitöltött terembe jutottunk, amelybe mintegy 8-9 cm-es légrésből erős huzatot észleltünk. A termecske végébe a légrés keleti irányba folytatódott. 50 cm széles 70 cm magas kutatójáratot hajtottunk végig a termen, és a légrést követve egy 3 m átmérőjű 120 cm magas terembe jutottunk, amely majdnem teljes magasságig dolomit puderrel volt kitöltve. Ezt a kitöltést eltávolítottuk és a termet rengeteg munkára való tekintettel elneveztük Sziszifusz termének. A terem talpszintjéhez közel déli irányba újabb légrés nyílt meg. Sajnos a homokkő főte megközelíti a töredezett, de szilárd dolomit fekűt, így nem sikerült a következő terembe átjutni., ahova egyébként belátni. Reméljük talpszint süllyesztéssel 1992-ben sikerül átjutnunk.

3. Ebédlő

Az északi és déli ág közötti feltáratlan terület felé haladó bontásból a tavalyi munkát gátló követ sikerült eltávolítani. Sajnos a homokkő főtte a feké alá hajlik, így ez a továbbjutási lehetőség befulladt. A keleti labirintust tüzetesen átvizsgáljuk és újabb bontást kívánunk megnyitni, amely ebbe az irányba halad.

4. Teveág

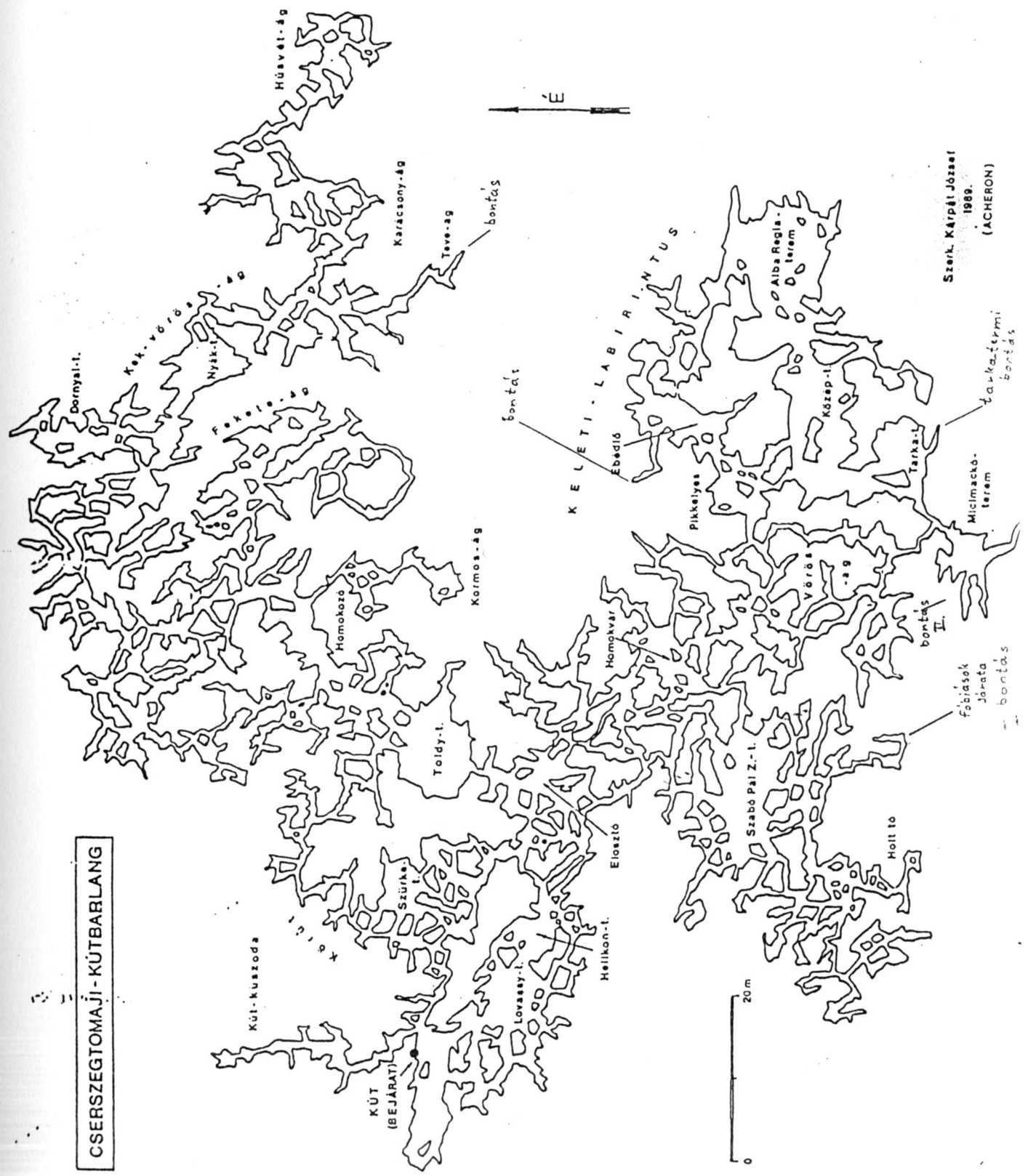
A légrést követve kb. 1 m-t sikerült előre haladnunk, de a járat észak-keleti irányba halad tovább és nagy a valószínűsége, hogy a tavaly feltárt Szilveszter ágba csatlakozik. A depózási nehézségek miatt a feltárást ezen a munkahelyen beszüntettük.

5. Főbiások járata

A téli tábor ideje alatt kezdődött itt a munka. Itt eddig nem háborgatott végpontot bontott meg a 4 fős brigád. A szürke agyag befolyás eltávolítása után a járat tágulni kezdett, a kitöltés anyaga alul dolomitpuder, felette néhány cm vastag vas tartalmu agyag ásvány réteg, majd ezt borítja a befolyt szürke agyag, melyben gipszkristályok és homokkő törmelékek találhatóak. A járat hossza 4 méter és egy 1,5 x 1,5 m-es kis termecskében végződik, ahonnan további bontásra van lehetőség.

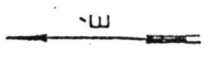
Megállapítható, tehát, hogy az Acheron által megkezdett bontások jórészt beszűkültek, bontásuk értelmetlenné vált. Az újonnan megkezdettek viszont biztatóak és a jövőre tekintettel elegendő munkát biztosítanak. Szükségesnek tartjuk: egy a térséget átfogó geológiai vizsgálatot, amelyel meghatározható a homokkő üledék kiterjedése, a felszínre emelkedett dolomit kőzet medencéjében és ezzel behatárolható lenne a barlang kiterjedése is. Nagyon sok felesleges bontási munkától kimélné meg bennünket. Ezt sajnos szakember hiányában önerőből eddig nem tudtuk elvégezni, reméljük 1992-ben lehetőségünk lesz rá.

CSERSZEGTOMAJI-KÜTBARLANG

Szerk. Kárpát József
1989.
(ACHERON)

0 20 m

Bakonyi nyári kutatótábor

A Budapesti Acheron kutató szakosztály 1991. július 13-tól augusztus 4-ig tartotta a bakonyi kutatótáborát, amelyen csoportunk is részt vett. A tábor Bakonykoppánytól DK-re a nyírmegyeri út és a Mókus árok találkozásánál vertük fel. A tábor munkájában csoportunk legtöbb tagja a második héten kapcsolódott be, melyen a téli terepbejárások során talált új viznyelők kerültek megbontásra. E monumentális fejlett nyelők kutatásához nagy reményeket fűztünk. Egyidejűleg több helyen is folytak bontási munkálatok. Általában 4-5 fős bontóbrigádok dolgoztak, délelőtti és délutáni műszakban. A műszakbeosztást Nagy Zoltán kutatás irányító és Kárpáth József szakosztályvezető készítették elő. A táborból kb. 200 - 300 m-re helyezkedett el a legközelebbi nyelő, az 5. számú. Amikor mi bekapcsolódtunk a munkálatokba, akkor már egy kis üregszerű barlang volt látható a nyelő aljából indulva.

A barlangban a bejáratától balra függőlegesen bontottunk lefelé, így egy kb. 1 m átmérőjű és 2 m mélységű aknákat alakítottunk ki. Későbbiekben szálkő nehezítette a továbbjutást, majd a nagy esőzések után a barlang feltelt vízzel. Sajnos emiatt itt a munkát fel kellett függeszteni. Ehhez körülbelül 100 - 200 m-re helyezkedett el az 1. számú nyelő, melyhez a legnagyobb reményeket fűztük. Itt néhány méter bontás után kemény vörösgyag jelentkezett, ami nagyon megnehezítette a bontást. Bár biztató volt a megjelent babafejnyi kövek közötti huzat. Sajnos mivel az ácsolási munkákkal elmaradtunk ebben a nyelőben, és egy éjszakai esőzés után szinte előlről kezdhettük a munkát.

A táborból már messzebb helyezkedett el az ugynevezett 2. sz. nyelő. Az agyagosodás után könnyen törhető kövek kitermelése folyt. A függőleges szelvény sajnos egyre jobban kezdett beszűkülni, de nem volt reménytelen a bontás. De még mielőtt megkezdtük volna az ácsolását itt is az éjszakai esőzés miatt félbe kellett szakítani a munkát. Mivel a bontást nem tudtuk folytatni Kárpáth Józseffel hosszas vita után úgy döntöttünk, hogy új nyelőt bontunk meg. Az új berogyás kb. 300 m-re Észak-Nyugati irányban helyezkedett el a táborból. 2m-es mélység után a gyermekfej nagyságú mészkődarabok közül a lész kitöltés fokozatosan eltűnt. A kutató akna oldalában megjelenő nyílásból erős huzat-áramlást észleltünk.

A későbbi kutatások során kb.3 m-nyi üregesedésre találtunk.

A többsoros viznyelők közül kiválasztottuk a legnagyobbak és kutatási szempontból a legkedvezőbbnek tűnőt, ez volt a 15.sz.nyelő. Sajnos az időjárás itt is közbeszólt és a sok csapadék miatt ennek a bontását is be kellett szüntetni. A tábortól mintegy 2,5 km-re lévő nyelőben a bontás szálkő kibúvást mutatott szép üregesedéssel. Az üregbe dobott kő elhallásig gurult lefelé. A fedő hordalék eltávolítása után több-száz kilós kövekbe ütköztünk. A bontás csak aggregátor és vésőgép használatával tudtuk folytatni, sajnos azonban a befektetett nagy energia itt sem térült meg, mivel a gép hamatosan elromlott. Emiatt itt is fel kellett függeszteni a bontási műszakokat.

A tábor élelmezését központilag oldottuk meg, úgy hogy befizetett napi összegből történt a bevásárlás. Ebből napi egyszeri meleg étel volt biztosítva, valamint az egésznapis hideg étel a táborlakók részére. Sikerült a tábort úgy megszervezni, hogy a második héten a munkahelyeken a műszakok teljes létszámmal dolgozhattak. Persze ekkor haladtak a munkálatok leginkább, a tábor hangulatáról nem is beszélve. Hisz elég volt egy műszakot vállalni naponta, így estére mindenki kipihenhetette magát és a közös vacsora után késő éjszakába nyúló éneklést, beszélgetéseket folytattunk a tábortűz körül.

Az utolsó héten már csak 4 Acheronos tag maradt a táborban, ők két műszakban dolgoztak, újabb nyelő bontásával próbálkoztak, de a kis létszám és az idő rövidsége miatt jelentős eredményt nekik sem sikerült elérni. Sebaj, majd jövőre! Nem akarja könnyen megadni magát a Bakony. de mi sem adjuk fel könnyen! Nem ám !

Nagy Nóra

Köcs Zsuzsanna

Nyári Balatonedericsi kutatótáborban
való részvétel

Augusztus 16-tól 24-ig barlangkutató tábort szervezett a tapolcai Bauxit Barlangkutató Csoport. A megbeszélte időponttól sajnos három napot csuszotta program, mivel a szervezők nem jelentek meg az általuk meghirdetett időpontban. Így a 3 napos várakozás közben elkészítettük a fennsík víznyelőkben leggazdagabb részének kataszterét. Ezáltal tájékozódunk a tábor sikerének lehetőségeiről. Valamint kitérítettük és viszonylagos rendet tettünk a kutatóháznak kinevezett erdei házikóban. Miután a 3. nap sem jelentek meg a szervezők így elhagytuk a táborhelyet. A tábor tervezett idejének 4. napján kerestek meg bennünket, hogy indul a kutatás. A hátralévő napokban egy, majd pedig 4 fővel képviseltük a Labirint csoport színeit.

Tábor eredményei: az első két napon két nyelőben folytak kutatások. A Rókalyuk nyelőben sikerült bejutnunk egy 6 m mély, 10 m hosszú barlangba, ami sajnos szátkőben beszűkül. Innen D-re helyezkedik el a másik nyelő, közvetlenül az út mellett. Itt 2 m mélységig sikerült lebontanunk, de sem belyukadni sem üregedést észlelni nem sikerült. Az utolsó nap térképező brigádot szerveztünk a Vaddisznós barlangba, majd pedig egy végponti túrával befejeztük a kutatótábort.

Csontos Veronika

Széndioxid koncentrációk mérése a Csereszegtomaji

Kutbarlangban

Az Acheron által 1982-ben megkezdett és azóta folyamatos CO_2 koncentráció mérését 1991-ben már önállóan végeztük, sajnos a 100 cm^3 -es drager pumpához szükséges szondák beszerzése nehézségekbe ütközött. Így az őszi és a téli időszakban már csak havonta 2-2 mérést tudtunk végezni. A mérési pontok sűrítésével részletes képet kaptunk a barlang levegőjének CO_2 koncentrációját illetően.

Megállapítható, hogy a tavaszi és az őszi időszakban nagyon magas, míg télen és nyáron mérsékeltebb a koncentrációja. Továbbá a kuttól /bejárttól/ távolodva fokozatosan emelkedik a széndioxid szintje.

Megfigyelések / és nem mérések/ alapján állítható hogy a külső légnyomás nagy mértékben befolyásolja a barlang levegőjének CO_2 értékét. 1992-ben ezt mérésekkel is alá fogjuk támasztani. Március 16-án rendkívül alacsony külső légnyomás mellett mérték az Albaregia teremben közel 8% CO_2 koncentrációt, ami meglepően magas érték még a csereszegtomaji kutbarlang viszonylatában is. A következő nap végzett ellenőrző mérés ugyanilyen értéket adott. Eddig nem találtam magyarázatot mi okozhatta az igen magas széndioxid feldúsulást. Valószínűleg a nagyon erős kifelé húzó légáramlat miatt a szűk repedésekben képződő gipszkristályok valamint a pirit bomlása során felszabaduló CO_2 került a barlang levegőjébe. **Bár nem zárható ki a mérési hiba lehetősége sem. Mivel a felhasznált szondák szavatossági ideje már lejárt. A kontroll méréshez is csak ebből tudtunk használni. Az 1991-es értékeket a mellékelt táblázat tartalmazza.**

Bernáth Zsolt

A csereszegtomaji kútbarlang levegőjének CO₂ koncentrációja 1991-ben a jellemző mérési pontokon

Hónap mérési pont	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
<u>DÉLI SZAKASZ</u>												
Kút:	nm.	0,4	0,5	0,8	1	0,2	nm.	0,4	0,8	1	0,8	0,6
Lovassy terem:	0,6	0,8	1	1,2	1,2	0,4	0,2	0,5	1	1,3	1	0,8
Flosztó:	0,8	1	1,2	1,4	2	0,8	0,2	0,8	1,3	2	1,9	1,2
Pikkelyest terem:	1	1,4	2	2,2	2,6	1	0,8	1	2,1	2,9	2,1	1,7
Alba R. terem:	1,8	2	2,6	3,4	4	1,2	1	1,3	3,6	4,1	3,2	2,3
<u>ÉSZAKI SZAKASZ</u>												
Toldy terem:	1,1	1,2	1,4	1,5	2,2	0,8	0,3	0,8	1,6	2,2	2	1,4
9. pont:	1,3	1,6	2,1	2	2,6	0,9	0,5	0,9	2	2,8	2,4	1,8
Nyák terem:	1,7	1,8	2,5	2,3	3	1,1	0,7	1,1	2,8	3,2	2,8	2,1

nm. = nem mérhető érték

A március 16-17-én mért rendkívül magas, érték az átlagszámításban nem szerepel.

III.16. III.17.

bejárat:
Lovassy-t.:
Flosztó:
Homokvár:
Pikkelyes t.:
Közép t.:
Alba R. t.:

1
1,7
2,8
5
6,5
7,2
8

0,9
1,3
2,3
5,1
6,2
7,2
8

Nagy valószínűséggel ezekkel a túlzott értékek
mérési hibákból adódhattak.

Barlangindikációk a Rezi Homokkő bányában

Az 1990.évi beszámoló jelentésünkben már leírtuk a rezi homokkő bányában végzett vizsgálódásainkat. Az 1991-es évben tovább folytattuk az adatgyűjtést, és az alábbiakat tudtuk meg.

A bányaművelés során a számunkra fontos Homokkő-dolomit réteg határt még nem érték el. Tehát az általunk remélt réteghatár mentén keletkező üregesedést mi sem tudnánk feltárni, még akkor sem, ha a rekultiváció során a bányafalra termelt földréteget el is tudnánk távolítani. Minderre csak akkor lenne lehetőség ha a bányászás újra megindulna, de erre ma semmi remény.

Az elmondások alapján a már ismertetett homokkő bányától Északra mintegy 3-900 m-re megegyező szintben, Ny-ra 800 - 1000 m-re -50 m szintkülönbségbe voltak kisebb homokkő bányák. Amelyekről a következő információkat kaptuk. Az Északra lévő bánya nyitást a régi bánya behatároltsága miatt bányászati lehetőség megszűnte végett nyitották meg próbajelleggel.

Elmondások szerint e területen is tapasztalható volt a homokkőtömbök rétegszerinti töredezettsége valamint a légrések. Méretüket tekintve viszont sokkal nagyobbak mint a korábban említett bányában.

- ember nagyságú és váll szélességűek voltak - ahol úgyszintén érzékeltek az intenzív huzatjelenséget. Ezek az elmondások még inkább meggyőztek bennünket arról, hogy a vizsgálódásainkat tovább kell folytatnunk, mivel ez a bányabontás már egész közel került a hegyvonulat dolomit kiemelkedéséhez.

Nagy reménnyel indultunk terepbejárásra, a látvány viszont elszomorított, mivel ezt a bányarészt is rekultiválták, vagyis csak kitartó és fáradtságos munkák során tudjuk annyira kibontani, hogy el tudjuk dönteni, érdemes-e a kutatásával komolyabban foglalkozni.

A Ny-ra nyitott bányában a fejtés során úgy-szintén nem érték el a dolomitréteg határt, és ha figyelembe vesszük, hogy az általunk megbecsült - 50 m-es szintkülönbséget is, akkor végképp behatárolódnak tekinthetőek vizsgálódásaink. Ami vigasztal az az, hogy találtunk különböző levéllenyomatokat, megkövesedett állati lábnyomokat.

Ezek után feladatainkat a következőkben határoztuk meg, s e szerint folytatjuk vizsgálódásainkat:

- geológiai térképet kell keresnünk, ahol réteghatárokat meg tudjuk vizsgálni, át tudjuk tekinteni, / még nem találtuk meg a forrást/
- meg kell bontanunk az É.-i bányakezdeményezést /folyamatban van /
- terepbejárásokat kell tartanunk és próbafúrásokat végeznünk, hogy megállapíthassuk a konkrétabb dolomit és homokkő réteghatárát, /folyamatban van/
- át kell vizsgálnunk a Rezi községben lévő összes ásott kutat, mivel az elbeszélések szinte valamennyinél említenek üregesedést. Az engedélyek begyűjtésénél tartunk, mivel a kutak magánterületeken vannak .

Amennyiben ezen vizsgálódások eredménnyel járnak, úgy kutatási engedélyt kérünk. Bizodalunk, kitartásunk nagy és biztosak vagyunk benne, hogy a Keszthelyi hegység ezenrésze még számos meglepetést okozhat.

Takács Ferdinánd

Rezi területen végzett dokumentációs munkáink

Már a tél folyamán terepbejárásokat végeztünk, amelyek főleg a Rezi-Várhegy, és a Púposhegy környékének átvizsgálására irányultak. Főleg hévizes eredetű üregesedésekre, vagy ezek erősen lepusztult nyomaira bukkantunk a dolomitsziklás hegyoldalakban. Találtunk még egy-két viznyelő berogyást, ezeket jövőre tervezzük komolyabban átvizsgálni, esetleg bontásával megpróbálkozni.

Sikalika barlang

A barlang a Rezi vártól nem messze lévő Meleg-hegy oldalában /154° / irányban / a Meleg-hegy csucsától 112°-ra és 300 m-re a hegy DK-i nyúlványának keleti oldalában a tetőtől - 30 m-re egy sziklapárkányról nyílik, néhezen észrevehető bejárattal.

Tudomásunk szerint a barlangról a középkori leírásokban is említést tesznek. A barlangba egy kis sziklapárkányon átmászva juthatunk be, egy 2-3 x 8 m-es gömbfülkébe. Innen tovább, ha előre megyünk egy kis mászás után hasadékszerű járat következik, ami felfelé 4,5 - 5 m-es magasságig 0,5-1 m szélesen folytatódik. Előre pedig 2-3 m után szalkőbe beszűkülve elkanyarodik. A repedésből jól érzékelhető huzat áramlik. A szűkület aljában a repedéseken át bejutott erdei talaj agyagkeveréke alkot kitöltést. Ehhez a gömbfülkéhez balról pedig egy kisebb, de szép fülke csatlakozik, csak egy kis sziklaperem választja el őket, 0,5-0,8 m magasságban, mintegy 2 m hosszan. A barlangról térképet készítettünk, valamint a bent található kitöltés eltávolításával próbáltuk a szűkület előtti talpszintet süllyeszteni, hátha lefelé haladva a szűkület kiszélesedésével számolhatunk.

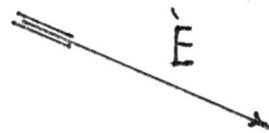
A kitermelt kitöltésben rengeteg recens rágcsáló, valamint néhány nyúl-, és madárcsontot találtunk. A megkezdett bontást jövőre is folytatni szándékozunk.

Rezi-vár barlang

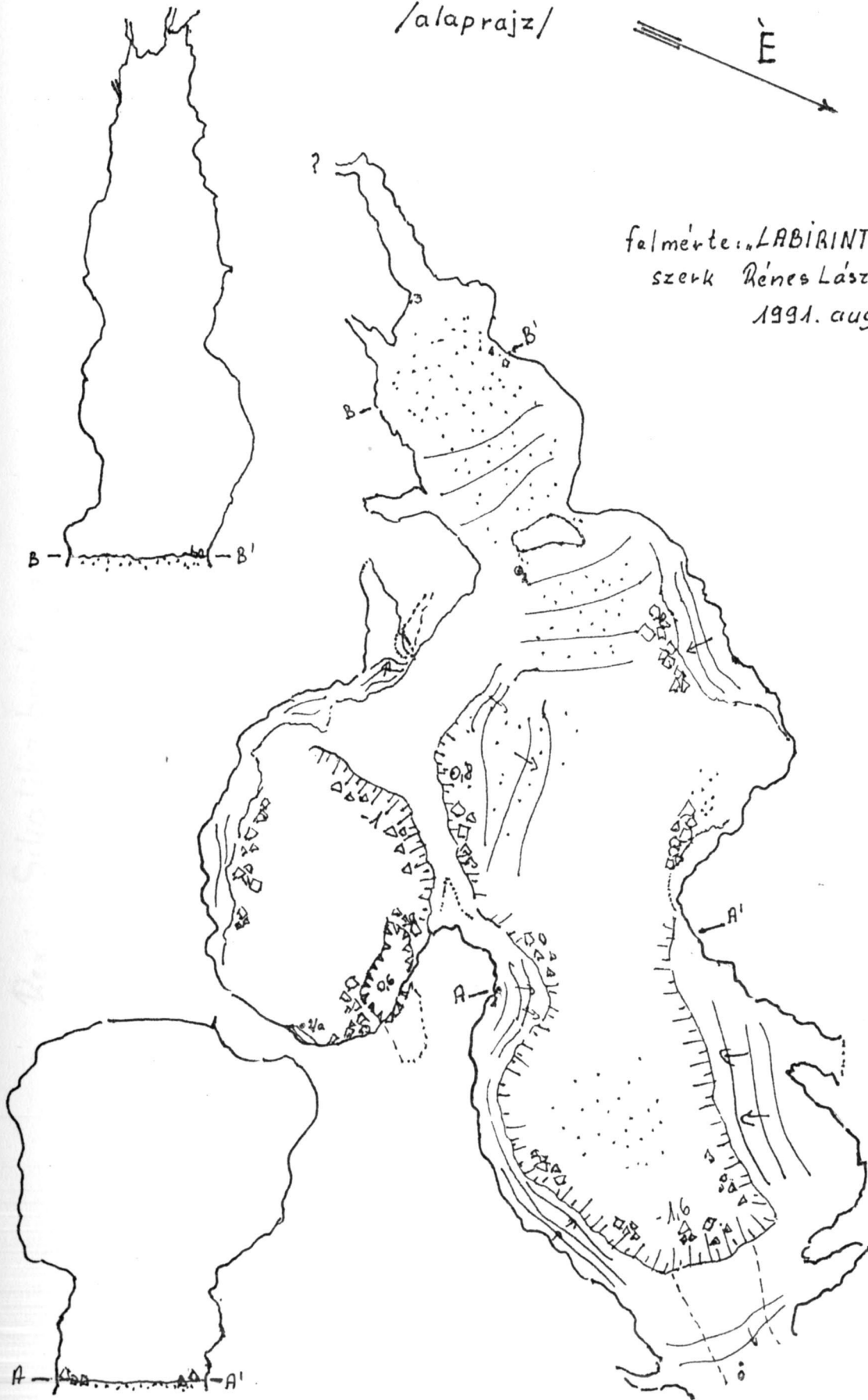
A várhegyen a vár alatt, főleg a hegy északi és keleti oldalában több hévizes eredetű barlangnyomot találhatunk. Néhány erősen lepusztult gömbfülke részlet utal a valaha itt levő hévizes tevékenységre. A hegy keleti oldalában, a vártól mintegy -30 m-es szinten pedig egy nem túl tágas, de szép sima falú, szerteágazó folyósókból álló kisbarlangba juthatunk be. A barlangot átnézve sajnos megállapíthatjuk, hogy a 15-20 m hosszúságot elérő járatok beszűkülnek, egy-két méter már után járhatatlan méretűvé. Érdelemleges bontási helyet nem találtunk.

Rénes László

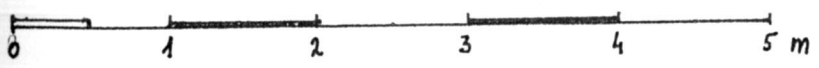
Rezi Sikalika barlang
/alaprész/

felmérte: „LABIRINT”
szerk Rénes László
1991. aug.

M 1:50

Rezi Sikalika barlang
(hossz szelvény)

M 1:50

Szerk: Rénes László 1991. aug.
"LABIRINT"

Téli túra a Budai barlangokban

1991. január 18 és 20.-a közötti hétvégén csoportunk egy része az Acheron vendégszeretét élvezhette. Kirándulásunknak kettős célja volt, egyrészt fotóstúra a Józsefhegyi barlangba, másrészt az alapfokúra készülőknek gyakorlási lehetőség.

Pénteken délután volt, amikor ki autóval, ki vonattal, - ez volt a többség - , indultunk Pestre.

A Déli Pályaudvaron már vártak minket az "Acheronosok", s velük együtt mentünk a Pál-tanyára. A nap hátralévő része hamar elment, megbeszéltük a másnapi programot, mindenki kialakította a kuckóját éjszakára, no persze a beszélgetés sem maradhatott el.

Szombaton reggel két csoportra oszlottunk. Páran a Mátyáshegyi barlangba mentek bontani, míg a többiek a Ferenchegyi barlangban túráztak. A túrázós csoportnak dupla szerencséje volt, mivel láthatott egy szép barlangot és még gyakorolhatott az alapfokúra is. Aki ezek után még mindig nem fáradt el, az tehetett egy könnyebb túrát a Pálvölgyi barlangba is.

Az esti programegyeztetésen nagy meglepetésben volt részünk. Kiderült, hogy vasárnap nemcsak a "fotós brigád" mehet a hirtől már jól ismert Józsefhegyi barlangba, hanem egy túrázós csoport is. A vidám esti hangulat után izgatottan vártuk a vasárnap reggelt, hogy végre indulhassunk. Akik nem fértek bele a "József-túrába", azok a Mátyáshegyi barlangba mentek.

A Józsefhegyi barlangról mesélni meddő vállalkozás. Ez az a hely, amit látni kell, mert elmondani lehetetlen, aki viszont megpillantja, annak elakad a lélegzete, tátva marad a szája. S amikor a felszínen voltunk újra, akkor sem tudatosult bennünk a fáradság, mert eltörpült a sok élmény mellett.

A nap hátralévő részé pakolódással telt el, s máris indulnunk kellett a Délibe, az "Acheronosok" kíséretében. A pályaudvari bucsuzkodás után zötyögve indult velünk a vonat hazafelé.

Azthiszem, akik ott voltunk soha nem fogjuk elfelejteni ezt a hétvégét és a sok szép élményt.

Tavaszi Budai barlangtúra

május 31 - június 2

Két éves fennállásunk során immár másodizben kerítettünk sort a tavaszi Budai barlangtúránkra. Fő célunk: fiatal csoporttársaink, alapfokú vizsgájának előkészítéséhez minél több gyakorlati, barlangi ismeretszerzés lehetőségének biztosítása.

Fotós túra a Józsefhegyi barlangban, csoportunk fotósainak barlangi körülmények közötti gyakoroltatása, amelyre a Józsefhegyi barlang igen alkalmas.

Barlangtúrákat a következő barlangokba szerveztünk: Mátyáshegyi barlang megtekintése. Cél: barlang kialakulásának megismerése. Térképszerinti tájékozódás, barlangban való közlekedés, mászások gyakorlása, bontási helyek megtekintése, bontási feltételek megismerése. Ferenchegyi barlang megtekintése. Célunk itt is a barlang kialakulásának megismerése, tájékozódás térkép alapján valamint a komolyabb mászások gyakorlása.

Barlangi túra megszervezésének gyakoroltatása.

Pálvölgyi barlang új részének megtekintése. Cél: a nemrég megtalált részek feltárásának története, megismerése, összehasonlítása a Ferenchegyi és Mátyáshegyi barlanggal, valamint tájékozódási gyakorlat. Solymári Ürdöglyuk barlang kialakulásának megismerése, a barlangi tájékozódás és közlekedés gyakorlása. Józsefhegyi barlang fotóstúra. A Józsefhegyi barlang sajátosságai, valamint a falakat borító fehér kristálybevonat a fényképezés szempontjából eltér más jellegű barlangoktól.

Az ilyen jellegű barlangokban végzett fotózás segíti egy rutin kialakulását. A túrán 16 fővel vettünk részt. A szervezéshez és a lebonyolításban nyújtott segítségért, majd a szakmai előadásokért köszönetet mondunk az Acheron csoportnak és a Rózsadombi Kinizsi csoportnak.

MKBT XXXV. Vándorgyűlés

1991. június 28-29-30.-án került sor az ezévi barlangász találkozóra, melyet a Bükkben pontosabban Jávorkút térségében rendeztek meg.

Mi Cserszegtomajról a helyi szponzoráló Gondnok BT autóbusszával indultunk Budapestre. Itt csatlakoztak hozzánk a Budai Acheron barlangászai és együtt mentünk tovább. A két csoport összlétszáma megtöltötte a buszt, nagyobb részét a labirint alkotta. Érkezéskor azonnal a regisztrációhoz mentünk volna, hiszen a programban már déltől jelezték, hogy fogadják a résztvevőket. A délután folyamán még háromszor próbálkoztunk azzal, hogy regisztráltassuk magunkat és jelentkezzünk a túrákra, de erre csak este kerülhetett sor. A végén már magunk csináltunk csoport-beosztást a barlangokra és kész névsort adtunk le, de érdekes módon még sem mindnyájan mehettünk azokba a barlangokba, ahová szerettünk volna, mert "állítólag" "megtelt" már a létszám. Még sem értjük, hogy akkor hogyan fordulhatott elő, hogy volt olyan barlang ahová nem engedtek le bennünket, mert "teltház" volt benne. Később megtudtuk, hogy összesen egy 6 fős csoport volt pl. a Létrásiban. Olyan is előfordult, hogy a túravezető nem találta meg a barlangot. Sajnos a rendezők azt is elfelejtették közölni, hogy némely barlangot egyedül kell megkeresni, /Diabáz/ és ott vár a vezető. Így történhetett, hogy mi is már 1/2 9-kor készen álltunk a 9-es indulásra és mikor már régóta kerestük a vezetőnket, akkor derült ki, hogy a 9-es indulás a leszállás kezdetét jelzi. Természetesen több mint egy órát csúsztunk, hiszen közülünk még senki nem járt ott, és elég nehezen találtuk meg a barlangot. A szervezés "nem túl magas fokát" jelzi még az is hogy anehezebben járható barlangot pl. Szepesi, délutánra tették, és a már délelőtt elfáradt embereknek nem kis fizikai megterhelést jelenthetett.

A lehetőségekhez képest mi igyekeztünk minél több túrán résztvenni, hogy ez sikerült, nem a szervezőknek volt köszönhető. Természetesen meg kell említenünk, hogy voltak nagyon lelkiismeretes túravezetők is, pl. a Diabázban. A gyakorlat azt mutatta, hogy a szervezők azt hitték, mindenki maximum egy barlangot akar csak megnézni. Bár azt hiszem ahhoz kicsit messze volt, hogy csak azért utazzunk 600 km-t.

A körülmények ellenére mi jól éreztük magunkat és a tábor-tűzhöz még sok barlangászt odavonzott a sok " Labirint sárga"cserszegi, hiszen a jó hangulatról gondoskodtunk magunknak. Vasárnap úgy döntöttünk, hogy többet nyerünk az-zal hogy korán indulunk hazafelé és utba ejtjük Lillafüredet, ott megnéztük az István és az Anna barlangot, majd pedig Demjénben, ahol egy kellemes fürdőzéssel zártuk a kirándulást.

Budapestre érkezve még a Pál tanyán búcsúzkodtunk az Acheronosoktól, néhányan még a Pálvölgyi barlangban megtekinthették a kiépített részt, majd pedig hazafelé vettük az irányt. Este fáradtan, de nem túl elégedetten értünk haza a három /?/ -napos rendezvényről.

Bernáth Zsoltné

Őszi Aggteleki barlangtúra

1991.szeptember 19-22-ig tartó túrát szerveztünk az Aggteleki karsztra, ahol megtekintettünk néhány ismert barlangot. 17 fővel indultunk útnak, az utazás személygépkocsival és mikróbusszal történt. Budapesten találkoztunk Géczy Gáborral, akinek szives közreműködésével és vezetésével telt el e pár nap. Szállásunk Aggtelektől néhány km-re, azerdő mélyén lévő Béke barlangkutatóházban volt.

Az első nap átkelve a Csehszlovák határon, megtekintettük a Domica cseppkőbarlangot, amely a Silicai fennsík déli részén fekszik. A Baradla barlanggal együtt 21 km hosszú, genetikus rendszert alkot. Ez a barlangrendszer a világ 15 leghosszabb barlangrendszeré közé tartozik. Ebből 7 km-es szakasz található Csehszlovákia területén, de mindössze csak 1750 m járható. Idegenvezetőnk egy helybeli lakós volt, akitől sok érdekeset tudhattunk meg a barlang múltjáról. Az ő közreműködésével még egy kis csónakázásra is sort kerítettünk a barlangban. Majd a közeli Pelsőcön megismerkedhettünk /egy kis vendéglőben/ néhány szlovák étellel. Majd egy kis Rozsnyó-i városnézés után a Szádelői szurdokkal ismerkedhettünk meg.

Hazaérve /kutatóházba/ tábortűz mellett jó izü beszélgetéssel és gitározással telt el az este

Másnap délelőtt a Béke barlangba szálltunk le, ahol számtalan mennyiségű és alakzatú cseppkőképződményeket, mésztufagátakat csodálhattunk meg. Barlang keletkezéséről, kutatásáról szakszerű beszámolót hallgattunk meg Gábortól. A túrát követően Jósvafőre igyekezett kiscsapatunk, ahonnan egy hosszú turát téve a Baradla rendszerben, Aggteleken értünk ki.

Gábor itt is szakszerű előadást tartott, majd pedig a felmerülő kérdéseinkre próbált kielégítő választ nyújtani.

A kutatóházhoz visszaérve, tábortüzet gyújtva, egy bogrács paprikáskrumpli mellett elevenítettünk fel egy-egy szép élményünket.

Másnap reggel korán felkeltünk, hogy a kutatóház rendbehozása után időben el tudjuk indulni. Még annyi időnk volt, hogy megtekintettünk egy-két viznyelőt és az Aggtelek-i tavat is.

Budapestre érkezve Gábortól elbucszunk, megköszönve segítő-készségét.

Azt hiszem ez a túra mindannyiunk számára felejthetetlen és emlékezetes élmény marad.

Nagy Nóra

Keszthelyi hegységben szervezett túráink

Az év során több gyalogtúrát is szerveztünk a Keszthelyi hegységben, melynek több célja is volt. Egyrészt a Keszthelyi hegység jobb megismerése, a karsztjelenségek felkutatása, feltérképezése, másrészt a fizikai állóképességünk fokozása, a térkép használat, a tájolás használatának gyakorlása, valamint a környezet faunájának, növényeinek tanulmányozása.

Január 26.-ai túra utvonala: Keszthely, -Vonyarcvashegy, Berzsenyi kilátó-Nagymező-Festetich kilátó -Keszthely,

Február 23.-ai túra utvonala: Keszthely-Becehegyi megálló- Sipostorok-Ederics barlang - Vékonycseri putri-Szobakő barlang - Salatongyörök- Keszthely.

Március 15.-ei túra utvonala: Keszthely- Vállus -Szt. Miklós völgy- Szt. Miklós forrás - Büdöskút- Berzsenyi kilátó-Vonyarcvashegy - Keszthely.

Április 27.-ei éjszakai túra utvonala: Keszthely-Becehegy- Sipostorok-Vékonycseri putri- Megyehatár- Szt. Miklós forrás-Kutyasir-Büdöskút/tábortűz/-Berzsenyi kilátó- Nagymező-Gyenesdiás-Keszthely.

Június 22.-ei éjszakai túra utvonala: Keszthely-Gyenes-Pórákháti völgy- Nagymesszelátó hegy - Sárostitói út - Csetényi út-Fagyoskereszt - Csornakúti völgy - Csókakő /bivakolás/ - Cserszegtomaj - Keszthely

Egyéb tevékenységeink

Csoportunkból 1 fő részt vett az MKBT által 1991. június 20-23 között Budapesten rendezett barlangtérképészeti tanfolyamon. Az elméleti oktatás a Szemlőhegyi barlang egyik irodájában folyt. A tanfolyam gyakorlati része pedig a barlang kiépített részeiben zajlott. A színvonalas és jól szervezett előadásokat segítőkész oktatóknak Kárpáth Józsefnek köszönhetjük. A tanfolyam zárásaként a már megszerzett tudásunkról számot adva, önállóan dolgozva mértük fel és szerkesztettük meg a számunkra kijelölt barlangszakaszt.

Az év során több alkalommal tartottunk az alapfokú barlangjáró vizsgára készülő társainknak gyakorlati és elméleti foglalkozásokat. Az elméleti oktatás és kötélcsomózási gyakorlatokat a klubunkban szoktuk tartani, a barlangba való tájékozódást, térkép használatot az erre nagyon jól megfelelő kútbarlangban, a nehezebb barlangi mászás, biztosítás gyakorlatokat pedig a Balatonedericsi "Csodabogyós" barlangban segítettük nekik elsajátítani. A közeli Csókakő szikláin kötéletechnikai felkészítést, társbiztosítást és sziklamászást gyakorolhattak.

A nyár folyamán kiszerezeltük a kutaknából a még bentmaradt, de időközben veszélyessé váló vizcsöveket is, melynek egy részéből létrát készítettük a Csodabogyós barlanghoz.

A nyár folyamán klubunkat is csinosítottuk, kijavítottuk a vakolatot, majd kimeszeltük a helyiséget, egy-két művészetekkel foglalkozó társunk pedig ősi barlangi festményeket varázsolt a falra. A kutbarlang környékét rendbetartottuk. Az év során többször lekaszáltuk a füvet. A kutban lévő 220 V-os elektromos rendszert átnéztük, átvizsgáltuk, majd helyre állítottuk, hogy a kutatásokhoz, bontásokhoz, ha szükséges rendelkezésre álljon a 220 V.

Társadalmi munkába kötéltechnika segítségével kitisztítottuk a keszthelyi Vajda János gimnázium eldugult ereszcatornáit.

Csoportunk 5 fővel résztvett a Solti Rádió Adótorony karbantartási munkáiban, itt sok tapasztalatot és gyakorlatot szerezhettünk a kötéltechnikás munkákkal kapcsolatban.

Tárlat Cserszeztomajon

Pénteken a cserszeztomaji általános iskolában amatőr alkotók munkáiból nyílt kiállítás. A helyi Labirint barlangkutató csoport által rendezett tárlatot — bemutattva az alkotókat — Gyuk János polgármester nyitotta meg, majd Cséby Géza, a keszthelyi Goldmark Károly Művelődési Központ igazgatója tartott tárlatvezetést.

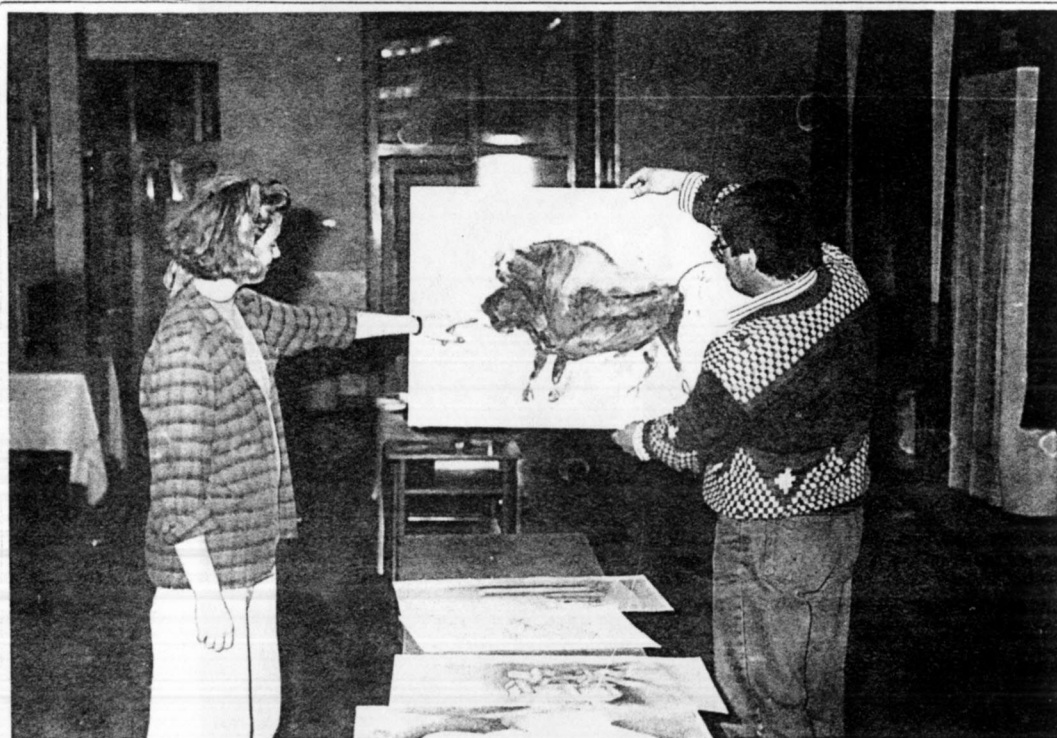
Az érdeklődők megtekinthették a számos kiállításon szerepelt Takács Ferdinánd barlangfestményeit, s megismerkedhettek

több, ezúttal először bemutatkozó fiatal alkotó munkájával. Bészényi Zsolt, Csontos Vera, Gyapay Gabriella — a keszthelyi kerámia-szakkör tagjai — agyagmunkáikat mutatták be, néhány alkotással ugyancsak a barlangok világához kapcsolódva. Herencsényi Tímea, a kaposvári Iparművészeti Szakközépiskola tanulója grafikáival, Bodai György pedig növényfotóival színesítette a tárlatot.

A kiállítás április 7-éig látogatható, naponta 10—18 óra között.

Sziklamászási gyakorlat Csókakőn

Anyagválogatás a tárlathoz

Hagyományt teremtő rendezvényeink

Klubunk hagyományteremtő rendezvényeinek /születésnapok, karácsonyi ajándékozás, közös óév búcsúztató Acheron, Labirint/ sorát bővítettük egy újabb, megítélésünk szerint emlékezetes eseménnyel. Történetesen a próbaidős csoporttagjaink állandó taggá, barlangász-szá fogadásával. Azzal a szándékkal tesszük közzé, hogy ötleteket adjunk más csoportoknak hasonló avatásra. Az ötletet kidolgozták Köcs Zsuzsa, Nagy Nóra, Bernáth Zsolt /

Avatás pillanata

Avatási szertartás

Barlangászok! Azért jöttünk most össze, hogy ezt a 10 tévelygő, vak bocsot barlangi medvévé avassuk. Felkérem a bocsokat, hogy előttem és az életünk fonalát jelképező kötél előtt sőtakozzanak fel, a kutbarlang bejárását lehetővé tévő testhelyzetben. Kezüket tegyék a kötéltre, és mondják el a fogadalom szövegét!

Fogadalomtétel

Én,, a cserszeztomaJI Labirint Barlangkutató Klub próbaidős kopasza ígéretet teszek arra, hogy a barlangászok alábbiakban felsorolt pontjait megtartom mindenhol, mindenkivel, minden időben, Tisza-cipőben.

1. Használaton kívül a kötéltre nem lépek, nem dobálom.
2. Karbidlámpával nem bűdösítgek, a barlangban nem karbidolok.
3. A karistolás és francia technika alapszabályait betartom.
4. A Salamont és a Kelement kizárólag és csakis bontásra használom.
5. A barlangban legfeljebb tartalékvilágítással közlekedem, hogy elkerüljük a lámpa-flóra kialakulását.
6. Ujonckori rossz szokásaimról rövid időn belül leszokom: zoknitól, salapététől, hálózsáktól nem fosztom meg barlangásztársaimat.
7. A vizsgázott barlangászok mindennemű kérésének örömmel eleget teszek.
8. Táborozáskor csakis a legolcsóbb és legbűdösebb halkonzervet eszem a barlangászok előtt, és csak sutyiban fogyasztom a libamájkonzervet.
9. A mosakodásról és egyéb higiénias dolgokról mélyen hallgatok.
10. Nem tartom magam normális embernek.

Mindezen pontok betartásával válhatok igazi, vérbeli barlangásszá. Amennyiben be nem tartom, úgy sujtson engem a társadalom megbecsülése és a barlangászok megvetése!

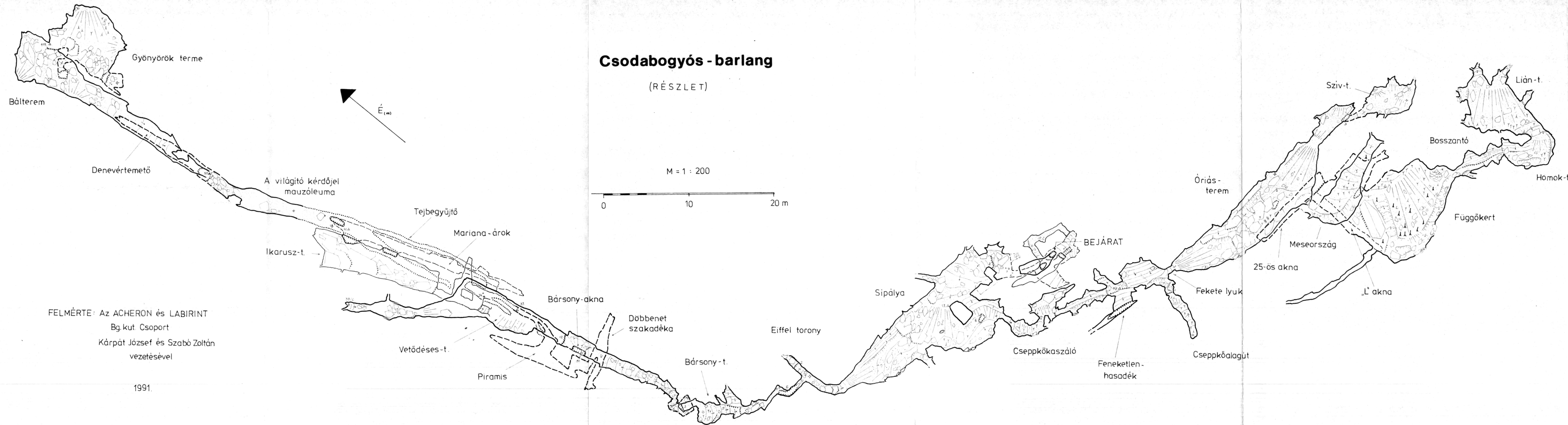
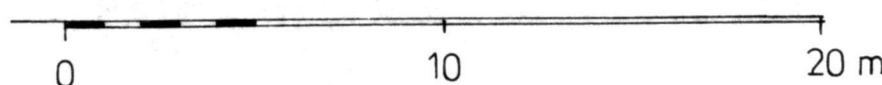
Most, hogy ti is igazi barlangi medvévé váltatok, megjelöllek benneteket a gyötrelmek és kinok által kitermelésre váró dolomit porával, valamint az erőfeszítéseinknek értelmet adó, a beteljesülést jelentő karsztviz nedvével. Ha majd sárban kuszva-mászva anyázni támad kedvetek, ne rinyáljatok, hanem gondoljatok arra, hogy ugyanezt éltétek át az avatáson - kicsiben!

Avatás - "Barlangi medvévé fogadlak!"

Csodabogyós - barlang

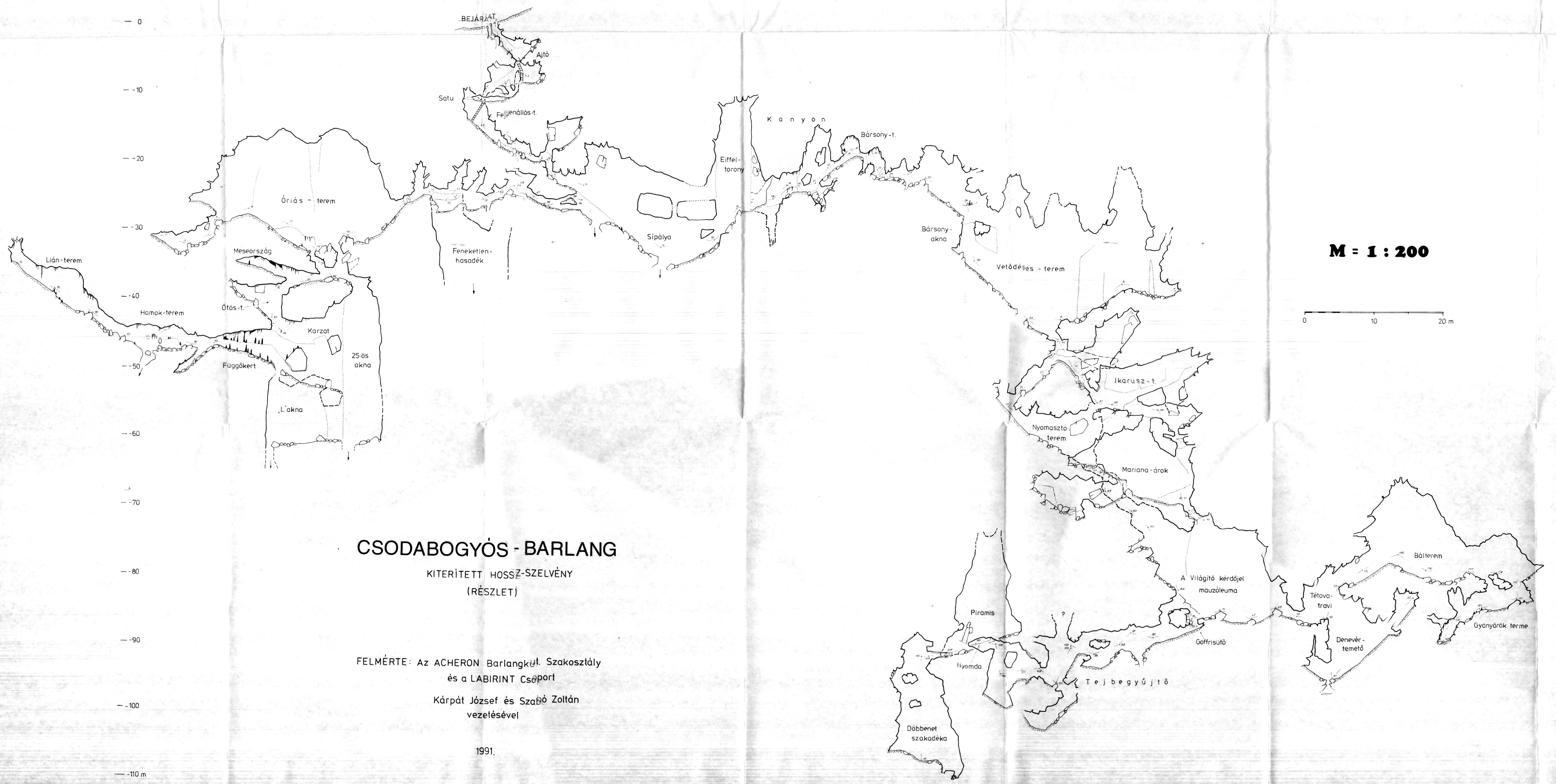
(RÉSZLET)

M = 1 : 200

FELMÉRTE: Az ACHERON és LABIRINT
Bg.kut. Csoport
Kárpát József és Szabó Zoltán
vezetésével

1991.

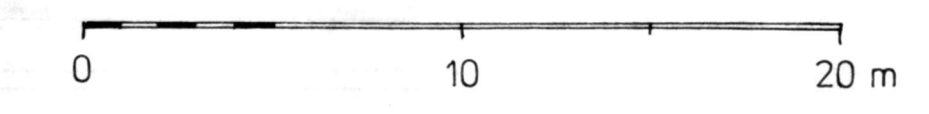
CSODABOGYÓS - BARLANG

KITERÍTETT HOSSZ-SZELVÉNY
(RÉSZLET)

FELMÉRTE: Az ACHERON Barlangkut. Szakosztály
és a LABIRINT Csapat
Kárpát József és Szabó Zoltán
vezetésével

1991.

M = 1 : 200

0
-10
-20
-30
-40
-50
-60
-70
-80
-90
-100
-110 m